

29 Ιανουαρίου 2018

**Ημέρα Μνήμης Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος
“Σελίδες Μνήμης Σελίδες Ζωής”**

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε του Κράτους του Ισραήλ,
Αξιότιμοι προσκεκλημένοι,
Σεβαστοί όμηροι,

Για άλλη μια φορά βρισκόμαστε αντιμέτωποι με την επέτειο της τραγικότερης σελίδας της σύγχρονης Ιστορίας.

Με το μεγαλύτερο έγκλημα.

Και με τα επώδυνα “γιατί”:

Γιατί όσοι μπορούσαν, δεν το απέτρεψαν;

Γιατί όσοι γνώριζαν, αδιαφόρησαν και σιώπησαν;

Γιατί οι πολλοί έκλεισαν τα μάτια και τις πόρτες τους στο δράμα γειτόνων και συμπολιτών;

Γιατί έγιναν όλα αυτά;

Και γιατί, εντέλει, χρειάστηκε να περάσουν σχεδόν δύο δεκαετίες, από το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, για να αρχίσει η κοινή γνώμη να ακούει τους μάρτυρες;

Εκείνους που μαρτύρησαν και επέζησαν.

Εκείνους που μετέφεραν τη μαρτυρία της φρίκης του βιομηχανοποιημένου θανάτου στις νέες γενιές.

Εκείνους που σήμερα πλέον εκλείπουν.

Εκείνους που η απουσία τους σηματοδοτεί τη “μετά τους μάρτυρες εποχή”.

“Άραγε, όταν οι μάρτυρες χαθούν, θα χάσουμε και την αίσθηση του ακραίου και της πολυπλοκότητας της εμπειρίας τους;” αναρωτιέται η καθηγήτρια Ρίκα Μπενβενίστε, προσθέτοντας με οξυδέρκεια: *“Όταν η ζωντανή μνήμη χαθεί θα παραμείνουμε με την αποκαλούμενη μετα-μνήμη”.*

Σήμερα βιώνουμε τη “μετά - μνήμη”.

Την εποχή που οι μνήμες περνάνε μέσα από τις σελίδες των βιβλίων.

Την εποχή που η διατήρηση και η διαιώνιση της Μνήμης και της Γνώσης στηρίζεται στο βιβλίο, στην προσφυγή στον γραπτό λόγο.

Είτε πρόκειται για την αναπαραγωγή μιας μαρτυρίας είτε για την ανάλυση ενός φαινομένου τόσο σύνθετου και περιεκτικού όσο ο αντισημιτισμός - ως εκείνο το όχημα που οδήγησε από τον αποκλεισμό και τον εγκλεισμό των εβραίων στα γκέτο, στην επιστημονική, βιομηχανοποιημένη εξόντωσή τους στα ναζιστικά στρατόπεδα.

Προσφυγή στον Γραπτό λόγο λοιπόν για την οικοδόμηση ενός τείχους προστασίας απέναντι σε κάθε προσπάθεια εξάλειψης ή αλλοίωσης της Μνήμης.

Γραπτός λόγος για τη γνώση, για την προοπτική, για τη δράση.

Γραπτός λόγος για να δοθούν απαντήσεις στα πολλά "γιατί" - ειδικά σήμερα, που οι πρωταγωνιστές κλείνουν το βιολογικό τους κύκλο.

Και καλούμαστε να πάρουμε εμείς τη σκυτάλη.

Τη σκυτάλη της διαπαιδαγώγησης, της ανάλυσης, της ευθύνης.

Της μέγιστης πρόκλησης της αντιμετώπισης των δύο συγκοινωνούντων δοχείων του αντισημιτισμού, της άγνοιας και του μίσους.

Της άγνοιας και του μίσους που συστηματικά ανοίγουν τον δρόμο σε πράξεις βεβήλωσης μνημείων όπως έγινε πρόσφατα με τα Μνημεία του Ολοκαυτώματος στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη.

Γιατί μπορεί οι υλικές ζημιές να αποκαθίστανται κάθε φορά, ωστόσο οι συνέπειες του διάχυτου και στον τόπο μας, αντισημιτισμού, που δεν χάνει ευκαιρία να κάνει αισθητή την παρουσία του, είναι εδώ. Είτε πρόκειται για αναπαραγωγή χυδαίων στερεοτύπων, στον δημόσιο ή ιδιωτικό βίο είτε για ένα άρθρο ή ένα ανέκδοτο.

Είτε για τη διάδοση χαρακτηριστικά αντισημιτικών βιβλίων, όπως των Πρωτοκόλλων των Σοφών της Σιών.

Γιατί ο γραπτός λόγος δεν ήταν και δεν είναι ποτέ ουδέτερος αλλά ούτε και αθώος.

Έχει πάντα πρόσημο.

Γραπτός λόγος είναι ο "Αγών μου", γραπτός λόγος είναι και το "Εάν αυτό είναι ο άνθρωπος".

Όμως στη μία περίπτωση έχουμε τη μήτρα του χιτλερισμού και στην άλλη, την εμβληματική αφήγηση που σφράγισε την πρόσληψη του ανείπωτου από τις μελλοντικές γενιές.

Αντιλαμβανόμαστε όμως κυρίες και κύριοι,

Τη σημασία του αέναου αγώνα που καλούμαστε να δώσουμε όχι μία ημέρα, αλλά όλες τις μέρες της ζωής μας.

Αντιλαμβανόμαστε τις διαστάσεις του προβλήματος της μετάβασης από την εποχή των μαρτύρων, στην εποχή της οικοδόμησης του γραπτού αντίδοτου στην παραχάραξη, την άρνηση της Αλήθειας και το ξαναγράψιμο της Ιστορίας.

Και δεν είναι τυχαίο ότι μια προσωπικότητα όπως η Σιμόν Βέιλ, είχε αφιερώσει τα τελευταία χρόνια της ζωής της ακριβώς σε αυτήν την υπόθεση- πολύ πριν τα fake news γίνουν μόδα.

«Όπως όλοι μου οι σύντροφοι, θεωρώ καθήκον να εξηγώ ακούραστα στις νέες γενιές, στην κοινή γνώμη και τους πολιτικούς ιθύνοντες, το πώς πέθαναν έξι εκατομμύρια άνδρες και γυναίκες, από τους οποίους 1.5 εκατομμύριο παιδιά, απλά γιατί είχαν γεννηθεί εβραίοι», μαρτυρούσε στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 2007, εκείνη που οδηγήθηκε σε ηλικία 16 ετών στο Άουσβιτς όπου έχασε

και τη μητέρα και την αδελφή της.

Αυτό το καθήκον από καιρό βαραίνει πλέον τους δικούς μας ώμους.

Τους δικούς μας ώμους βαραίνει η ακριβής, η ορθή, στη βάση των αδιαμφισβήτητων ιστορικών στοιχείων, νοηματοδότηση – και επιλέγω συνειδητά τις λέξεις μου - των γεγονότων της «Τελικής Λύσης»,

η ένταξή τους στο ιστορικό γίνεσθαι,

η διασφάλιση του μέλλοντος απέναντι στο σαράκι του αναθεωρητισμού.

Αγώνας δύσκολος, που η έκβασή του δεν είναι δεδομένη.

Γιατί *«οι λέξεις είναι ανίσχυρες όταν έρχονται αντιμέτωπες με τον όλεθρο· είναι φτωχές, αξιολύπητες και πολύ εύκολα παραχαράσσονται»*- όπως παρατηρούσε ο Άαρν Άπελφελντ, που έφυγε από τη ζωή πριν από λίγες μέρες.

Με αυτή την παρακαταθήκη πρέπει να αναμετρηθούμε.

Με τον αγώνα και την αγωνία να κερδίσουμε το στοίχημα ζωής των σελίδων μνήμης.

Σελίδων μνήμης του πολιτισμού, σελίδων της αλληλεγγύης, σελίδων της συνύπαρξης, της διαφορετικότητας, της ανεκτικότητας.

Σελίδων της ανθρωπιάς.

Σελίδες της Μνήμης όχι ως πεπερασμένο παρελθόν αλλά ως παρόν.

Και ως μέλλον.

Για να γίνουν οι σελίδες μνήμης του χθες, σελίδες ζωής του δικού μας αύριο,

Για να γράψουμε εμείς αυτές τις σελίδες, χωρίς το φόβο της φρίκης

Για να κάνουμε πραγματικότητα την παρότρυνση:

“Μόνο θυμήσου. Γιατί με την μνήμη μας τιμούμε το θάνατό τους και τους σώζουμε από το να πεθάνουν πάλι – στη λήθη”.

Για να αποτρέψουμε να γίνει κανονικότητα η άγνοια και η φαιά λαίλαπα.

Για να μην ξεχάσουμε.

Για να μην ξεχαστούν.

Δε θα ξεχαστούν λοιπόν.

Σας ευχαριστώ.